

Nowa Słupia

praca o Atrakcjach turystycznych Gór Świętokrzyskich

Osadnictwo na tym terenie sięga II wieku p.n.e. i jest związane z rozwijającym się tu do VII w. hutnictwem żelaza. Obecnie miejscowość rozślawiają prowadzone przez naukowców eksperymentalne wytopy żelaza z rudy metodą stosowaną przez zamieszkujących Góry Świętokrzyskie 2000 lat temu hutników. Wytopy odbywają się we wrześniu podczas imprezy zwanej „Dymarkami Świętokrzyskimi”.

Obiekty warte zobaczenia:

Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. M. Radwana – w pawilonie zabezpieczono stanowiska archeologiczne złożone z 45 kłoców żużla pozostałych po piecach służących do jednorazowego żelaza z rudy. Piece te, ze względu na sposób doprowadzania powietrza (dmuchanie – „dymanie” miechami) zwane są dymarkami. Ponadto przedstawiono tutaj historię i metody badań. Muzeum jest czynne codziennie oprócz poniedziałków od 9 do 16.

Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. Mieczysława Radwana to unikalna placówka muzealna, poświęcona historii hutnictwa żelaza na terenie Polski, ze szczególnym uwzględnieniem czasów starożytnych i wczesnośredniowiecznych. Znajduje się w Pruszkowie, na terenie dawnego Mazowieckiego Okręgu Przemysłowego. Muzeum zostało założone w 1962 roku i nosi imię Mieczysława Radwana, znanego badacza i pioniera w dziedzinie archeometalurgii, który odegrał kluczową rolę w badaniach nad starożytnym hutnictwem na ziemiach polskich.

Muzeum powstało w odpowiedzi na potrzeby związane z ochroną i popularyzacją dziedzictwa przemysłowego oraz archeologicznego

regionu. Pruszków i jego okolice były miejscem intensywnych badań archeologicznych, które ujawniły istnienie licznych stanowisk związanych z wytopem żelaza, datowanych na okres od II wieku p.n.e. do IV wieku n.e. Odkrycia te potwierdziły, że na terenie dzisiejszej Polski, a zwłaszcza na Mazowszu, istniało rozwinięte hutnictwo, które było integralną częścią gospodarki ludów zamieszkujących te tereny w czasach starożytnych.

W zbiorach Muzeum Starożytnego Hutnictwa znajdują się liczne artefakty związane z procesem wytopu żelaza, takie jak fragmenty pieców dymarskich, narzędzia hutnicze, a także wyroby żelazne, w tym narzędzia, broń i ozdoby. Muzeum posiada również bogaty zbiór ceramiki oraz przedmiotów codziennego użytku, które zostały znalezione na stanowiskach archeologicznych związanych z hutnictwem. Te znaleziska pozwalają na odtworzenie technologii wytopu żelaza oraz życia codziennego dawnych hutników.

Jedną z największych atrakcji muzeum jest rekonstrukcja pieca dymarskiego, który umożliwia zwiedzającym zapoznanie się z technikami wytopu żelaza stosowanymi przez starożytnych metalurgów. Rekonstrukcja ta jest często wykorzystywana podczas warsztatów edukacyjnych i pokazów, które pozwalają na zobaczenie, jak dawniej wytwarzano żelazo z rudy żelaza przy użyciu prostych, ale efektywnych metod. Pokazy te cieszą się dużą popularnością, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, którzy mają okazję w sposób interaktywny poznać tajniki starożytnego hutnictwa.

Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. M. Radwana pełni również funkcję ośrodka edukacyjnego, organizując różnorodne warsztaty, lekcje muzealne i konferencje naukowe. Współpracuje z instytucjami naukowymi i edukacyjnymi w celu popularyzacji wiedzy na temat historii hutnictwa oraz roli, jaką odegrało w rozwoju cywilizacji. Placówka ta regularnie organizuje także wystawy czasowe, które prezentują różne aspekty życia i działalności dawnych społeczności hutniczych.

Muzeum bierze aktywny udział w badaniach archeologicznych, współpracując z archeologami i historykami, którzy badają starożytne osady i kompleksy przemysłowe związane z wytopem żelaza. Wyniki tych badań są regularnie prezentowane na wystawach oraz w publikacjach naukowych, co przyczynia się do lepszego zrozumienia roli hutnictwa w historii Polski i Europy.

Dzięki swojej działalności Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. M. Radwana odgrywa kluczową rolę w ochronie i popularyzacji dziedzictwa archeologicznego regionu Mazowsza, a także w edukacji na temat historii technologii i przemysłu. Jest to miejsce, które łączy naukę z edukacją i kulturą, oferując odwiedzającym nie tylko możliwość zgłębiania wiedzy, ale także fascynującą podróż w czasie do epoki, gdy wytop żelaza był jednym z najważniejszych osiągnięć technologicznych ludzkości.

Kamienna figura pielgrzyma świętokrzyskiego – rzeźba przedstawia klęczącego mężczyznę z rękami złożonymi do modlitwy, odzianego w długi, spadający do stóp płaszcz. Posąg owiany jest licznymi legendami. Jedna z nich powiada, że za grzech pychy pielgrzym został zamieniony w kamień i kontynuuje swą wędrówkę przesuwając się corocznie o ziarenko piasku. Odkupi swą winę po dojściu do bram klasztoru, co nastąpi równocześnie z końcem świata.

Kamienna figura pielgrzyma świętokrzyskiego to jeden z najbardziej charakterystycznych i tajemniczych zabytków regionu Gór Świętokrzyskich. Znajduje się w miejscowości **Nowa Słupia**, u stóp Łysej Góry, gdzie od wieków przyciąga uwagę pielgrzymów i turystów, będąc symbolicznym strażnikiem świętokrzyskiego sanktuarium na Świętym Krzyżu.

Figura, nazywana również „Emerykiem” lub „Świętokrzyskim Pielgrzymem”, przedstawia postać klęczącego mężczyzny w modlitewnej pozie. Ubrany jest w długą szatę, a jego dłonie złożone są do modlitwy, co sugeruje, że ma on charakter pokutny. Według legend, figura ta jest kamiennym wcieleniem

rycerza lub pielgrzymą, który w ramach pokuty za swoje grzechy udał się na pielgrzymkę na Święty Krzyż, by tam prosić o przebaczenie. Istnieje wiele wersji tej legendy, a jedna z nich mówi, że pielgrzym miał być rycerzem, który z powodu złamania ślubów zakonnych został ukarany przez Boga, a jego pokuta miała trwać tak długo, aż figura dotrze na szczyt góry. Co roku figura ma przemieszczać się o jeden ziarnko piasku w kierunku klasztoru, a gdy dotrze na szczyt, nastąpi koniec świata.

Pomimo bogatej legendy, historia figury pozostaje owiana tajemnicą. Nie jest do końca pewne, kiedy i przez kogo została stworzona. Szacuje się, że może pochodzić z okresu średniowiecza, choć brak dokładnych danych, które mogłyby potwierdzić jej wiek. Archeolodzy i historycy sugerują, że figura mogła mieć znaczenie kultowe, być może związane z dawnymi pogańskimi obrzędami, które odbywały się na Łysej Górze przed chrystianizacją tych terenów. Z czasem, wraz z rozwojem kultu religijnego wokół relikwii Drzewa Krzyża Świętego na Świętym Krzyżu, figura zyskała nowe, chrześcijańskie interpretacje.

Kamienna figura pielgrzymy jest nieodłącznym elementem krajobrazu Nowej Słupi i jednym z symboli regionu świętokrzyskiego. Co roku, zwłaszcza w czasie pielgrzymek na Święty Krzyż, figura staje się miejscem refleksji i modlitwy dla wielu wiernych, którzy zatrzymują się przy niej na chwilę zadumy. Jest także atrakcją turystyczną, przyciągającą osoby zainteresowane historią, legendami i kulturą tego wyjątkowego regionu.

Współcześnie figura pielgrzymy świętokrzyskiego jest objęta ochroną konserwatorską, co ma na celu zachowanie jej dla przyszłych pokoleń. Jest to zabytek unikatowy, który nie tylko wzbogaca dziedzictwo kulturowe Gór Świętokrzyskich, ale także stanowi ważny element tożsamości lokalnej. Figura ta, choć niewielka, jest świadectwem bogatej i złożonej historii regionu, w którym splatają się tradycje pogańskie i

chrześcijańskie.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Tokarnia – Muzeum Wsi Kieleckiej

praca o Atrakcjach turystycznych Gór Świętokrzyskich

Muzeum Wsi Kieleckiej – celem ekspozycji tradycyjnego budownictwa ludowego, obejmującego okres od XVIII w. do pierwszej połowy wieku XX, jest pokazanie (odtworzenie) układu przestrzennego wsi z podstawowych regionów etnograficznych Kielecczyny. Całość terenu podzielono na 6 sektorów prezentujących: budownictwo terenów wyżynnych, budownictwo świętokrzyskie, nadwiślańskie, terenów lessowych, dworskie i małomiasteczkowe.

Rysunek 19. Wejście do skansenu Muzeum Wsi Kieleckiej.

Warto podkreślić, że teren pod lokalizację skansenu pozwala na ponowne ustawienie 80 obiektów dostępnych do zwiedzania na 4-kilometrowej trasie. Obecnie przeniesiono tu około 1/4 z planowanych zabytkowych zespołów budownictwa ludowego. Oprócz typowych, z pełnym wyposażeniem w sprzęty zagród wiejskich, znajduje się tu dwór szlachecki z wystrojem pomieszczeń typowym dla II połowy XIX w., wiatrak, a także studnia gromadzka, której urządzenia wyciągowe poruszane były końmi oraz wyposażenie XIX w. apteki. Po obiektach oprowadzają przewodnicy lub informacji udzielają opiekunowie poszczególnych obiektów.

Rysunek 20. Chata wiejska w skansenie.

Należy zaznaczyć, że sposób eksponowania wnętrz w Muzeum Wsi Kieleckiej nawiązuje do idei Artura Hezeliusa, który w 1885 r. zapoczątkował realizację skansenu sztokholmskiego – pierwszego tego typu muzeum na świecie. Prezentacja przedmiotów w ich naturalnym otoczeniu, sprzyja bliższemu, bezpośredniemu poznaniu realiów życia dziewiętnastowiecznej wsi, jej sztuki, rzemiosła i obyczajów. Zwiedzanie skansenu: w sezonie letnim 10 – 17, 8 czerwca zapraszamy na „WYTOPKI OŁOWIU”, 7 września na DOŻYNKI oraz na imprezę folklorystyczną ” NIEDZIELA W SKANSENIE”. W sezonie zimowym 9 – 14. Czas zwiedzania całej ekspozycji w lecie wynosi około 2,5 godz., a przy ograniczeniu do kluczowych wystaw – ok. 1 godzinę. Grupy zorganizowane przyjmowane są bez uprzedniej rezerwacji. Muzeum honoruje Zieloną Kartę i umowę EURO` 26.

Muzeum Wsi Kieleckiej to jedno z najważniejszych muzeów etnograficznych w Polsce, poświęcone zachowaniu i prezentacji dziedzictwa kulturowego regionu świętokrzyskiego. Zostało założone w 1976 roku i obejmuje kilka oddziałów, z których najważniejszym i najbardziej znanym jest Park Etnograficzny w Tokarni. Muzeum gromadzi i eksponuje zabytki związane z życiem codziennym, architekturą, rzemiosłem i tradycjami mieszkańców wsi świętokrzyskiej od XVIII do XX wieku.

Park Etnograficzny w Tokarni

Park Etnograficzny w Tokarni, znajdujący się około 20 km od Kielc, to największy i najbardziej rozbudowany oddział Muzeum Wsi Kieleckiej. Zajmuje obszar ponad 65 hektarów i jest jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych regionu. Skansen ten prezentuje tradycyjną zabudowę wiejską, zrekonstruowaną zgodnie z układem przestrzennym charakterystycznym dla wiosek z różnych części Kielecczyny. Można tu zobaczyć ponad 80 obiektów, w tym chałupy chłopskie, zagrody, młyny, kuźnie, a także obiekty sakralne, jak kaplice i dzwonnice.

W skansenie odwiedzający mogą zobaczyć różnorodne style architektoniczne i układy przestrzenne, które odzwierciedlają specyfikę poszczególnych subregionów Kielecczyny. Zabytki zostały podzielone na sektory tematyczne, takie jak małomiasteczkowy rynek, zabudowania dworskie, wiejskie zagrody oraz obiekty przemysłowe, takie jak młyny czy olejarnie. Chałupy chłopskie są urządzone zgodnie z tradycjami ludowymi, co pozwala zwiedzającym zapoznać się z dawnym stylem życia, rzemiosłem, a także zwyczajami i obrzędami związanymi z życiem na wsi.

Jednym z najcenniejszych obiektów w parku etnograficznym jest XVIII-wieczny dwór z Suchedniowa, który został przeniesiony do skansenu i zrekonstruowany z dużą dbałością o szczegóły. Dwór ten jest doskonałym przykładem siedziby szlacheckiej, charakterystycznej dla regionu, i pozwala odwiedzającym na poznanie życia polskiej szlachty w okresie XVIII-XIX wieku.

Muzeum Wsi Kieleckiej – inne oddziały

Muzeum Wsi Kieleckiej to także inne oddziały, które stanowią integralną część jego działalności. Jednym z nich jest Dworek Laszczyków w Kielcach, pochodzący z XVIII wieku. To ostatni drewniany dworek zachowany w granicach miasta Kielce, będący przykładem szlacheckiej architektury drewnianej. Dworek Laszczyków pełni funkcję głównej siedziby muzeum, a także centrum wystawienniczego, gdzie organizowane są liczne wystawy czasowe, warsztaty, konferencje i spotkania kulturalne.

Kolejnym ważnym oddziałem jest Zagroda Czernikiewiczów w Bodzentynie, gdzie znajduje się zespół budynków mieszkalnych i gospodarczych, typowych dla zamożnych chłopów z początku XX wieku. W zagrodzie tej, oprócz ekspozycji stałej, prezentującej życie codzienne i pracę na wsi, odbywają się także warsztaty rzemieślnicze oraz pokazy tradycyjnych umiejętności, takich jak tkactwo, kowalstwo czy garncarstwo.

Muzeum Wsi Kieleckiej oferuje również liczne imprezy plenerowe, które przyciągają zarówno mieszkańców regionu, jak i turystów. W skansenie w Tokarni regularnie odbywają się jarmarki, festyny i kiermasze, podczas których można podziwiać rękodzieło ludowe, spróbować tradycyjnych potraw, a także uczestniczyć w pokazach dawnych obrzędów i zwyczajów. Szczególnie popularne są wydarzenia takie jak „Świątokrzyski Jarmark Agroturystyczny” czy „Festiwal Smaków Regionalnych”.

Znaczenie kulturowe i edukacyjne

Muzeum Wsi Kieleckiej pełni ważną rolę w zachowaniu i popularyzacji dziedzictwa kulturowego regionu świętokrzyskiego. Dzięki różnorodnym wystawom, warsztatom i wydarzeniom plenerowym, muzeum przyczynia się do edukacji społeczeństwa w zakresie tradycji, zwyczajów i historii wsi polskiej. Skansen w Tokarni oraz inne oddziały muzeum są miejscem, gdzie tradycje ludowe są pielęgnowane i przekazywane kolejnym pokoleniom.

Muzeum Wsi Kieleckiej to nie tylko atrakcja turystyczna, ale także ważny ośrodek badawczy i edukacyjny, który przyczynia się do ochrony i promocji kultury ludowej. Poprzez swoją działalność muzeum odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu świadomości regionalnej i narodowej, podkreślając znaczenie tradycji i dziedzictwa kulturowego w współczesnym społeczeństwie.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Święty Krzyż

praca o Atrakcjach turystycznych Gór Świętokrzyskich

Legendy przekazują, że pierwszych zakonników reguły św. Benedykta na tę górę sprowadzić miała Dąbrówka. Natomiast Jan Długosz notuje rok 1006 jako datę fundacji klasztoru przez B. Chrobrego. Najstarsza wzmianka źródłowa wymienia jako fundatora opactwa B. Krzywoustego (1103 r.). Od średniowiecza klasztor jest ośrodkiem kultu religijnego związanego z przechowywanymi w nim relikwiami drzewa Krzyża Świętego. Według tradycji relikwie zostały przywiezione do Polski przez królewicza węgierskiego Emeryka. Ten, goszcząc na dworze Bolesława Chrobrego, został podczas polowania oślepiiony blaskiem bijącym od krzyża usytuowanego między rogami potężnego jelenia, którego ścigał. Gdy królewicz odzyskał wzrok, zobaczył anioła, który polecił mu zostawić na łysej Górze noszone na piersi relikwie. Od tego czasu zaczęły

przybywać tu pielgrzymki, nazywając klasztor świętokrzyskim a Łysiec-Górą Świętego Krzyża. Później nazwa przeniosła się na cały obszar gór, którego symbolem stał się jeleń z podwójnym (benedyktyńskim) krzyżem między rogami. Relikwie Świętego Krzyża przechowywane są obecnie we współczesnym tabernakulum umieszczonym w marmurowym XVII-wiecznym ołtarzu.

Klasztor na Łyscu był także żywym ośrodkiem kultury. W zbiorach pochodzących z tutejszej biblioteki odnaleziono najstarsze zabytki piśmiennictwa polskiego – „Kazania Świętokrzyskie” i „Rocznik Świętokrzyski Dawny”. Losy klasztoru były różne: był on m. in. kwaterą M. Langiewicza, poklasztorным więzieniem. Od 1936 r. część klasztoru zajmuje zakon Misjonarzy Oblatów NMP.

Zespół klasztorny składa się z kościoła i przylegających do niego od północy zabudowań klasztoru, tworzących zamknięty czworobok z prostokątnym wirydarzem otoczonym krużgankami oraz dobudowanymi w XVII w. od zachodu dwoma skrzydłami, które otaczają otwarty ku zachodowi dziedziniec. Na szczególną uwagę zasługują znajdujące się w ołtarzach obrazy namalowane przez F. Smuglewicza, jednego z najzdolniejszych malarzy polskich przełomu XVIII i XIX w.

Na Świętym Krzyżu warto również zwiedzić Muzeum Misyjne oraz Muzeum Przyrodniczo – Leśne Świętokrzyskiego Parku Narodowego. W muzeum tym możemy obejrzeć zbiory geologiczne, archeologiczne, florystyczne i faunistyczne z terenu parku.

Klasztor na Łyścu, znany także jako Opactwo na Świętym Krzyżu, jest jednym z najważniejszych i najstarszych miejsc kultu religijnego w Polsce. Położony na szczycie Łysej Góry, drugiego co do wysokości szczytu Gór Świętokrzyskich (595 m n.p.m.), klasztor od wieków przyciąga pielgrzymów i turystów, oferując nie tylko duchowe przeżycia, ale również wspaniałe widoki na okoliczne tereny.

Historia klasztoru na Świętym Krzyżu sięga początków chrześcijaństwa w Polsce. Tradycja głosi, że pierwszą świątynię na tym miejscu założył w XI wieku Bolesław Chrobry, co czyni ją jednym z najstarszych miejsc sakralnych w kraju. Opactwo benedyktynów zostało oficjalnie założone w 1136 roku przez biskupa krakowskiego Radosta i szybko stało się ważnym ośrodkiem religijnym, kulturalnym i naukowym. Nazwa Święty Krzyż pochodzi od relikwii Drzewa Krzyża Świętego, które według tradycji miały być przechowywane w klasztorze od czasów jego powstania. Relikwie te, darowane przez węgierskiego króla Stefana I, były obiektem kultu i przyciągały licznych pielgrzymów.

Klasztor na Łyścu był przez wieki jednym z najważniejszych centrów religijnych w Polsce, znanym z intensywnej działalności duszpasterskiej i edukacyjnej. Mnisi benedyktyńscy prowadzili tu szkołę, skryptorium, w którym przepisywano rękopisy, oraz bibliotekę, w której gromadzono cenne zbiory. W średniowieczu klasztor na Świętym Krzyżu był miejscem koronacji kilku królów Polski, co dodatkowo podkreślało jego znaczenie.

Przez stulecia klasztor był świadkiem wielu ważnych wydarzeń historycznych, ale także doświadczył licznych trudności. W XVII wieku klasztor został zniszczony podczas potopu

szwedzkiego, a następnie odbudowany w stylu barokowym. W XIX wieku, po kasacie zakonu benedyktynów przez władze rosyjskie w 1819 roku, klasztor został przekształcony w więzienie, które funkcjonowało aż do czasów I wojny światowej. W czasie II wojny światowej klasztor służył jako miejsce internowania dla jeńców wojennych, a także był wykorzystywany przez Niemców jako skład amunicji.

Dziś klasztor na Łyścu jest nadal ważnym ośrodkiem religijnym, choć jego funkcja się zmieniła. Od 1936 roku opiekę nad sanktuarium sprawują Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej. Klasztor jest także miejscem licznych pielgrzymek, zwłaszcza w okresie świąt religijnych. Relikwie Drzewa Krzyża Świętego, przechowywane w sanktuarium, nadal przyciągają wiernych z całego kraju.

Na terenie klasztoru znajduje się Muzeum Misyjne, w którym prezentowane są eksponaty związane z historią klasztoru, misjami oblatów oraz regionalną kulturą. W muzeum można zobaczyć m.in. fragmenty oryginalnych relikwiarzy, zabytkowe szaty liturgiczne, a także pamiątki związane z działalnością misyjną w różnych częściach świata. Warto również odwiedzić kryptę, w której znajdują się groby zakonników oraz miejsce pochówku księcia Jeremiego Wiśniowieckiego, jednego z bohaterów powstania Chmielnickiego.

Święty Krzyż jest nie tylko miejscem kultu, ale także celem turystycznym, dzięki swojej malowniczej lokalizacji na szczycie Łysej Góry. Z tarasu widokowego, znajdującego się w pobliżu klasztoru, roztacza się zapierający dech w piersiach widok na Góry Świętokrzyskie i dolinę rzeki Wisły. Dla wielu turystów wizyta na Świętym Krzyżu to nie tylko duchowe doświadczenie, ale także możliwość obcowania z naturą i podziwiania jednych z najstarszych gór w Europie.

Klasztor na Łyścu jest także miejscem owianym legendami. Jedna z nich opowiada o pogańskich obrzędach, które miały się odbywać na Łysej Górze przed chrystianizacją tych terenów.

Według podań, Łysa Góra była miejscem sabatów czarownic, które miały tu odprawiać swoje rytuały. Ta legenda przyczynia się do wyjątkowej atmosfery tego miejsca, łącząc sacrum i profanum w jedno z najbardziej fascynujących miejsc w Polsce.

Wizyta w Klasztorze na Świętym Krzyżu to podróż przez historię, duchowość i naturę, a także okazja do refleksji nad bogatym dziedzictwem kulturowym tego regionu. To miejsce, które zachwyca zarówno pielgrzymów, jak i turystów, oferując niepowtarzalną atmosferę oraz głęboko zakorzenioną tradycję.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Świętokrzyski Hutnictwa

0środek

praca o Atrakcjach turystycznych Gór Świętokrzyskich

W krajobrazie wapiennych pasm i grzbietów zachodniej części Gór Świętokrzyskich zachowało się jeszcze wiele pozostałości po eksploatacji górniczej oraz nieliczne już ślady urządzeń technicznych.

Góry Świętokrzyskie, obok Dolnego i Górnego Śląska, są kolebką polskiego górnictwa i metalurgii. Kopalnictwo i dymarkowe hutnictwo żelaza, które rozwijało się głównie w północnej części regionu, swymi początkami sięga starożytności. Początki górnictwa i hutnictwa miedzi, ołowiu i srebra w okolicach

Chęciny i Kielce odnoszone są przez historyków do XIV w. Działalność ta trwała do połowy XVII w., a następnie stopniowo podupadała. Ostatnie kopalnie kruszczowe funkcjonowały jeszcze podczas I wojny światowej.

Głównymi ośrodkami administracji górnictwa i hutnictwa kruszczowego w Górach Świętokrzyskich były Chęciny i Kielce. W królewskim mieście górniczym – Chęcinach mieściły się siedziby starosty, żupnika oraz gwareckiej organizacji górniczej. W Kielcach, pod administracją biskupów krakowskich działał zarząd ekonomiczny i Urząd Górniczy (1601 – 1701), a następnie królewska Komisja Kruszcowa (1782 – 1787) oraz staszycowska Dyrekcja Główna Górnicza i związana z nią Szkoła Akademiczno-Górnicza (1816 – 1827). Na podstawie źródeł historycznych i inwentaryzacji można zlokalizować w Górach Świętokrzyskich 25 kruszczowych pól górniczych oraz umiejscowić 6 hut i zakładów metalurgicznych metali nieżelaznych.

Szczególnie liczne i dobrze zachowane pozostałości górnictwa kruszców miedzi i ołowiu znajdują się na obszarze historycznego chęcińskiego rejonu eksploatacyjnego. Niektóre z nich chronione są prawnym statusem rezerwatów przyrody i zabytków kultury:

„Góra Miedziana” – w rezerwacie tym pod opieką prawa znalazły się liczne i dobrze zachowane fragmenty szybów, sztolni, szpar, dukli i hałd górniczych oraz czytelne pozostałości mineralizacji. Rudy miedzi były wydobywane zarówno odkrywkowo na powierzchni, płytkimi szybikami i sztolniami, oraz w podziemnej kopalni obecnie zalanej wodą.

„Góra Rzepka”, „Góra Zelejowa” – w rezerwach tych znajdują się czytelne pozostałości po górniczej eksploatacji.

Kruszce ołowiu z domieszkami cynku i srebra wydobywano w obrębie 13 pól eksploatacyjnych zwanych „górami kruszczowymi”, które znajdowały się w okolicach Chęcin, Miedzianki, Gałęzic, Sitkówki i Bolechowic. Wiele innych tego rodzaju pomników

kultury materialnej zniszczono w wyniku prowadzonej na tym terenie przemysłowej eksploatacji kopalin skalnych.

W celu ochrony tych i wielu innych reliktyw historii i kultury, a także niezwykle cennych dla nauki obiektów przyrody i krajobrazu, projektowane jest utworzenie w tej części Gór Świętokrzyskich Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Pozostałości historycznego górnictwa i metalurgii kruszców będą stanowić jedną z głównych atrakcji tego parku tym bardziej, że kilka takich obiektów nadaje się do zagospodarowania turystycznego w sposób podobny do zastosowanego w słynnej na cały kraj „Jaskini Raj” w Chęcinach.

Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa, zlokalizowany w regionie Gór Świętokrzyskich, jest jednym z najstarszych i najważniejszych centrów metalurgicznych w Polsce, a jego historia sięga czasów starożytnych. Ośrodek ten, położony w południowo-wschodniej części kraju, obejmuje obszar obejmujący głównie Staropolskie Zagłębie Przemysłowe, które było jednym z najważniejszych ośrodków produkcji żelaza i stali w Europie Środkowej.

Historia hutnictwa w tym regionie ma swoje korzenie już w czasach starożytnych, kiedy to na terenie Gór Świętokrzyskich rozwijało się prymitywne hutnictwo żelaza. W I wieku n.e. powstały tu liczne piecowiska, w których wytapiano żelazo z lokalnych rud. Region ten był bogaty w złoża rudy żelaza oraz drewno, które było niezbędne do produkcji węgla drzewnego używanego jako paliwo w piecach dymarskich. Znaleźiska archeologiczne, takie jak pozostałości pieców dymarskich oraz narzędzi, świadczą o tym, że już w starożytności istniał tu rozwinięty ośrodek metalurgiczny.

W średniowieczu i nowożytności Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa stał się jeszcze ważniejszym miejscem na mapie przemysłowej Polski. W okresie rozkwitu Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, które obejmowało tereny dzisiejszych województw świętokrzyskiego i mazowieckiego, powstało tu wiele kuźnic,

młynów i pieców hutniczych, które produkowały żelazo na potrzeby całego kraju. Hutnictwo było napędzane przez rozwój technik metalurgicznych oraz dostępność surowców naturalnych, co pozwoliło na dynamiczny rozwój regionu.

W XVII i XVIII wieku Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa osiągnął swoje apogeum, stając się kluczowym elementem polskiej gospodarki. W tym okresie powstały tu liczne huty, które produkowały nie tylko żelazo, ale również wyroby z miedzi, ołowiu i srebra. Region ten był znany z produkcji wysokiej jakości narzędzi, broni oraz elementów konstrukcyjnych, które były eksportowane na rynki europejskie. Wzrost zapotrzebowania na żelazo, związany z rozwojem rolnictwa i budownictwa, przyczynił się do dalszej ekspansji hutnictwa w tym regionie.

W XIX wieku, wraz z rozwojem rewolucji przemysłowej, Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa przeszedł znaczące zmiany technologiczne. Wprowadzono nowe metody produkcji, takie jak piece wielkopieczowe i walcowanie na gorąco, co zwiększyło wydajność i jakość produkcji. W tym okresie powstały również liczne kopalnie węgla, które dostarczały paliwo do nowoczesnych hut. Rozwój infrastruktury transportowej, w tym budowa linii kolejowych, umożliwił szybki transport surowców i gotowych wyrobów, co przyczyniło się do dalszej industrializacji regionu.

Jednym z najważniejszych ośrodków przemysłowych w regionie był **Starachowicki Ośrodek Przemysłowy**, który stał się symbolem rozwoju hutnictwa w Polsce. Powstałe w XIX wieku Zakłady Starachowickie były jednymi z największych i najnowocześniejszych hut w Europie. Produkowano tu żelazo i stal, które były wykorzystywane w przemyśle ciężkim, zbrojeniowym oraz budownictwie. Zakłady te przetrwały wiele trudnych okresów, w tym zabory, wojny światowe oraz kryzysy gospodarcze, a ich działalność miała ogromny wpływ na rozwój regionu i całej Polski.

W XX wieku Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa, podobnie jak wiele

innych ośrodków przemysłowych w Polsce, przeszedł trudny okres związany z restrukturyzacją przemysłu. Po II wojnie światowej region ten został objęty planami centralnego zarządzania gospodarką, co doprowadziło do rozbudowy istniejących zakładów oraz budowy nowych. W tym okresie Starachowice stały się jednym z najważniejszych ośrodków produkcji w Polsce Ludowej, z Zakładami Starachowickimi na czele.

Wraz z transformacją ustrojową w Polsce w latach 90. XX wieku, Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa musiał stawić czoła nowym wyzwaniom związanym z globalizacją i liberalizacją gospodarki. Wiele zakładów zostało zrestrukturyzowanych, sprywatyzowanych lub zamkniętych, co miało duży wpływ na lokalne społeczności. Niemniej jednak, region ten nadal pozostaje ważnym ośrodkiem przemysłowym, a jego dziedzictwo hutnicze jest kultywowane przez liczne muzea, skanseny i inicjatywy mające na celu zachowanie pamięci o jego bogatej historii.

Obecnie Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa jest także atrakcją turystyczną, przyciągającą osoby zainteresowane historią przemysłu. W Starachowicach znajduje się **Muzeum Przyrody i Techniki**, które prezentuje historię hutnictwa i przemysłu metalurgicznego w regionie. Muzeum to oferuje zwiedzającym unikalne ekspozycje, takie jak zachowane fragmenty dawnych pieców hutniczych, maszyny i urządzenia przemysłowe, a także interaktywne wystawy, które pozwalają lepiej zrozumieć procesy produkcyjne i rozwój technologii hutniczej na przestrzeni wieków.

Świętokrzyski Ośrodek Hutnictwa to nie tylko miejsce o bogatej historii, ale także symbol rozwoju przemysłu i technologii w Polsce. Jego dziedzictwo jest wciąż żywe i stanowi ważny element tożsamości regionalnej, a także cenny wkład w historię polskiego hutnictwa i przemysłu metalurgicznego.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach

Podsumowanie pracy licencjackiej

z pracy na temat wpływu reklamy na rozwój turystyki

Marketing w turystyce to systematyczne i skoordynowane nastawienie polityki przedsiębiorstw, a także polityki turystycznej organizacji publicznych i prywatnych w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej, na zaspokajanie, w możliwie największym stopniu, potrzeb określonych grup konsumenckich, przy uzyskaniu umiarkowanego zysku.

Reklama w turystyce powinna budzić zapotrzebowanie na oferowane usługi i ukierunkowywać istniejący popyt na określoną podaż, a także spełniać funkcję informacyjną. Aby reklama w turystyce mogła spełniać oczekiwania, musi przyciągać uwagę, informować, zachęcać, być zrozumiała, lekka, rzeczowa, bliska nadawcy, prawdziwa, aktualna, wiarygodna, przyzwoita itp. Wszystkie te cechy są komplementarne.

Podstawowym zadaniem promocji jest więc dostarczenie na rynek informacji kreujących zapotrzebowanie na usługi turystyczne. Ci, którzy się promują, mają zatem większe szanse na zwiększenie wolumenu i wartości sprzedaży. Praktyka gospodarcza dostarcza również wielu przykładów i dowodów na to, że dzięki odpowiednim działaniom promocyjnym nawet gorsze jakościowo oferty mogą znaleźć pierwszeństwo u nabywców. Z góry wiadomo, że takie postępowanie nie przyniesie

długotrwałych efektów. Niemniej jednak niektórym firmom turystycznym daje to możliwość działania i egzystencji przynajmniej do czasu, gdy klienci całkowicie stracą do nich zaufanie.

Zagadnienie promocji w turystyce jest znacznie bardziej złożone i nie dotyczy wyłącznie wytwórców usług. Włączają się w nią również inne podmioty, co wynika między innymi z mechanizmu zaspokajania potrzeb turystycznych. Turyści realizują swoje pragnienia przede wszystkim w rezultacie przebywania w atrakcyjnej dla nich przestrzeni geograficznej, czerpiąc korzyści z jej cech, takich jak klimat, ukształtowanie powierzchni, krajobrazy, nagromadzenie zabytków itp.

Promocja turystyki oznacza zespół środków za pomocą, których firma turystyczna komunikuje się z rynkiem (przekazuje informacje, kształtuje potrzeby, ukierunkowuje popyt). Dzięki promocji turystycznej mamy możliwość wykreowania pozytywnego wizerunku regionu zgodnie z strategią rozwoju danego województwa, wzrost ruchu turystycznego przyjazdowego krajowego i zagranicznego oraz wsparcie lokalnych inicjatyw mających na celu poszerzenie oferty turystycznej regionu.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Atrakcje turystyczne Gór Świętokrzyskich – Kielce

Centrum ruchu turystycznego Gór Świętokrzyskich. Początkami sięgają II połowy XI wieku, od tego okresu do roku 1789 były

własnością biskupów krakowskich. Znacznie rozwinęły się w wieku XV i XVI, ze względu na wydobycie ołowiu, srebra i miedzi w okolicy. W roku 1816 z inicjatywy Stanisława Staszica powstała Dyrekcja Główna Górnicza oraz Szkoła Akademiczno-Górnicza. Kielce to miasto, gdzie dzieciństwo spędzili Piotr Ściegienny, A. Dygasiński i Stefan Żeromski. Obecnie są one miastem wojewódzkim (213,7 tys. mieszkańców), węzłem drogowym i kolejowym, ośrodkiem przemysłowym.

Zabytki w Kielcach

Pałac Biskupi – o jego randze świadczy zakwalifikowanie go do grupy „0” w dawnej klasyfikacji zabytków (tym mianem określano obiekty zabytkowe najwyższej klasy). Obecnie jest to jedyny zachowany w prawie nie zmienionej postaci obiekt reprezentujący architekturę typową dla epoki „Wazów”. Fundatorem pałacu był biskup krakowski Jakub Zadzik. Architektem najprawdopodobniej Jan Trevano, a budowniczym Tomasz Poncino. W l. 1637 – 1641 wzniesiono w stylu wczesnego baroku korpus główny z ośmiobocznymi basztami w narożach. Następnie w latach 1720-46 powiększono pałac wg projektu Kacpra Bażanki o skrzydła boczne. Obecnie mieści się w nim Muzeum Narodowe: muzeum wnętrz pałacowych, sanktuarium Marszałka Józefa Piłsudskiego, zbiory malarstwa polskiego XVIII i XIX wieku (J. Chełmoński, J. Fałat, A. Gieryski, J. Kossak, J. Malczewski, S.I. Witkiewicz, L. Wyczółkowski, S. Wyspiański).

Rysunek 13. Pałac Biskupi w Kielcach.

Katedra p.w. Wniebowzięcia NMP – kościół wzniosł w 1171 roku biskup krakowski Gedeon. Obecny wygląd wczesnobarokowej, trójnawowej, orientowanej bazyliki otrzymała katedra po licznych przebudowach od XIII do XIX wieku. W zamurowanym portalu kościoła znajduje się marmurowa tablica – ciekawy zabytek z okresu Oświecenia. Ufundował ją w 1782 roku przewodniczący powołanej w 1773 roku Komisji Edukacji Narodowej ksiądz prymas Michał Poniatowski. Tablica podaje polskie jednostki długości, ciężaru i powierzchni przedstawiając zarazem podstawowy wzorzec miary długości – „łokiec Koronny”. Wyryto także wzorzec stopy paryskiej i angielskiej. Ponadto umieszczono wybrane liczby z ich opisem oraz zamieszczono tekst, informujący co każdy z obywateli wiedzieć powinien. W katedrze warto zwrócić uwagę na obraz Matki Boskiej Łaskawej Kieleckiej – otaczany kultem religijnym, namalowany ok. 1600 roku. Zdobia go XIX-wieczna sukienka i nałożone (3 VI 1991) przez Jana Pawła II korony. Istnieje możliwość zwiedzania skarbcza – cenne dzieła sztuki sakralnej, najcenniejsze to:

- dary Kazimierza Wielkiego (gotycki złoty kielich z 1362 r. oraz złoty relikwiarz herbowy z wizerunkiem głowy św. Marii Magdaleny z ok. 1370 r.),

- zabytki rękopiśmiennictwa (pergaminowy Antyfonarz Kielecki z 1372 roku oraz mszał z przełomu XV i XVI wieku).

Na cmentarzu katedralnym znajduje się mogiła Wojciech Bartosa-Głowackiego, bohatera spod Racławic.

Dworek modrzewiowy (XVIII w.) – kryty łamanym dachem gontowym. Ma w nim swą siedzibę Muzeum Wsi Kieleckiej, które zlokalizowane jest w Tokarni.

Rysunek 14. Dworek modrzewiowy w Kielcach.

Muzeum Zabawek – (czynne oprócz poniedziałków 10-17) ekspozycja zabawek z różnych krajów świata i z różnych okresów.

Kadzielnia – (297,5 m n.p.m.) jest jednym ze wzniesień leżącego w granicach administracyjnych Kielc, zbudowanego ze skał wapiennych, Pasma Kadzielniańskiego. Według tradycji nazwa góry nawiązuje do pozyskiwanych stąd owoców jałowca, które później służyły do napełniania kadzideł w świątyniach. Przez około 100 lat pozyskiwano tu na skalę przemysłową wapienie dewońskie. W latach 60-tych przerwano eksploatację urządzając na wzgórzu tereny rekreacyjne. Oprócz alejek spacerowych, punktów widokowych, toru saneczkowego, z okazji obchodów IX wieków miasta oddano do użytku w 1974 roku

amfiteatr na 5000 miejsc siedzących.

Rysunek 15. Kadzielnia

Pięknie wkomponowany w skały uchodzi za najciekawszy tego typu obiekt w kraju. W 1979 r. wzniesiono tu pomnik poświęcony bojownikom o wyzwolenie narodowe i społeczne. Kadzielnia stanowi największe skupisko jaskiń na Kielecczyźnie, łącznie jest ich tutaj 14. Dwie najdłuższe to Szczelina (140 m. długości) oraz jaskinia Wschodnia (110 m. długości).

Rysunek 16. Kadzielnia (widok z amfiteatru).

Karczówka – pobernardyński zespół klasztorny na Karczówce jest jedną z najbardziej charakterystycznych dla Kielc budowli.

Dzięki swemu położeniu na szczycie najwyższego (315 m. n.p.m.) wzniesienia w paśmie Kadzielniańskim, widoczny jest niemal z każdego punktu miasta. Wzgórze, pokryte lasem sosnowym, stanowi od 1953 roku Rezerwat krajobrazowy „Karczówka”. Znajdują się tutaj liczne ślady eksploatacji rud ołowiu, które wydobywane były prawdopodobnie już od XIII do XVIII w. Na szczycie Karczówki, na miejscu kapliczki górniczej znajduje się wspomniany już klasztor i kościół pod wezwaniem św. Karola Boromeusza. Kościół został erygowany 2 maja 1624 r. przez biskupa krakowskiego jako wotum za oszczędzenie Kielc od zarazy, która nawiedziła okolice miasta w latach 1620-1622 (św. Karol Boromeusz jest patronem zagrożonych zarazą).

Rysunek 17. Karczówka.

Klasztor przechodził z rąk do rąk, obecnie jest w posiadaniu Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego Księży Pallotynów. Stowarzyszenie to zawdzięcza swe istnienie św. Wincentemu

Pallotiemu; stąd potoczna nazwa – pallotyni. Kościół św. Karola Boromeusza wzniesiony został zgodnie z zasadą odwrotnej orientacji (ołtarz główny na zachodzie) – prawdopodobnie dla wygody wiernych wchodzących na nabożeństwa od strony miasta. Wnętrze kościoła, mimo prostoty jego bryły, braku bocznych kapliczek i klasycznych pilastrów nosi czysto barokowy charakter i chociaż nie jest przeładowane zdobieniami stanowi prawdziwy unikat wśród zabytków architektury sakralnej Kielecczyny. Hełmy wież na Karczówce przypominają zwieńczenia wież kościoła św. Anny w Krakowie. W Kielcach nie ma wież o zwieńczeniach, które przewyższałyby swym urokiem wieże kościoła św. Karola Boromeusza. Najcenniejszym zabytkiem w kościele jest ołtarz główny wykonany z marmuru chęcińskiego, poświęcony patronowi świątyni. Dla turystów indywidualnych istnieje możliwość zatrzymania się i noclegu w klasztorze.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.

Atrakcje turystyczne Gór Świętokrzyskich

Wstęp

Atrakcje turystyczne to osobliwości różnego typu, wyjątkowe sytuacje, które mogą spotkać turystę. Obecnie, gdy coraz liczniejsze rzesze turystów z Polski wybierają wypoczynek w innych państwach a nawet na innych kontynentach, wydaje mi się wskazanym przedstawić obszar Gór Świętokrzyskich jako alternatywną propozycję wypoczynku. Zwróciłam uwagę na ten

teren podczas licznych pieszych wędrówek po Polsce.

Wbrew obiegowym opiniom teren naszego kraju obfituje w atrakcje turystyczne w takim samym stopniu co inne państwa. Ze względu na krajobraz i bogactwo pamiątek przeszłości, Góry Świętokrzyskie należą do najciekawszych obszarów w Polsce. Dominującą funkcję stanowi turystyka krajoznawcza oraz wypoczynek świąteczny. Liczba miejsc wczasowych jest znikoma, nie ma poważniejszej liczby kwater prywatnych. Turystyczną bazę noclegową stanowią domy wycieczkowe (największy w Świętej Katarzynie) i schroniska młodzieżowe. Ogółem baza noclegowa to około 5000 miejsc (1992 r.).

Atutami tego regionu są dobra dostępność komunikacyjna (kolej, droga międzynarodowa E-77) oraz umiarkowany ruch turystyczny. Tutaj nie spotkamy rozkrzyczanych tłumów na szlakach. To idealne miejsce, aby w ciszy i spokoju czynnie wypocząć, a przy okazji zwiedzić interesujące miejsca. Praca moja ma na celu wykazanie, że Góry Świętokrzyskie należą do miejsc godnych poznania. Trzeba tylko je odkryć.

Spis Ilustracji

Rysunek 1. Dąb Bartek.

Rysunek 2. Gołoborze w Górach Świętokrzyskich.

Rysunek 3. Gołoborze na Łysicy.

Rysunek 4. Jaskinia Raj.

Rysunek 5. Jaskinia Raj.

Rysunek 6. Ruiny zamku w Bodzentynie.

Rysunek 7. Bodzentyn – ruiny zamku od strony południowej.

Rysunek 8. Ruiny w Bodzentynie.

Rysunek 9. Zamek w Chęcinach.

Rysunek 10. Zamek w Chęcinach.

Rysunek 11. Widok z baszty w Chęcinach.

Rysunek 12. Zabytkowa kapliczka w Świętej Katarzynie.

Rysunek 13. Pałac Biskupi w Kielcach.

Rysunek 14. Dworek modrzewiowy w Kielcach.

Rysunek 15. Kadzielnia.

Rysunek 16. Kadzielnia (widok z amfiteatru).

Rysunek 17. Karczówka.

Rysunek 18. Klasztor na Świętym Krzyżu.

Rysunek 19. Wejście do skansenu Muzeum Wsi Kieleckiej.

Rysunek 20. Chata wiejska w skansenie.

Bibliografia

1. Z. Kruczek, S. Socha „Geografia Atrakcji Turystycznych Polski”
2. T. Wróblewski 1977 „Góry Świętokrzyskie. Przewodnik”
3. T. Lijewski, B. Mikułowski, J. Wyrzykowski, PWE 1992 wyd. II „Geografia Turystyki Polski”
4. R. Garus „Przewodnik dla turystów pieszych i zmotoryzowanych Kielce – Góry Świętokrzyskie”
5. E. Massalski 1967 „Góry Świętokrzyskie”

[Strony te przedstawiają pracę dyplomową mojej siostry Eweliny. Napisała ją na zakończenie nauki w szkole hotelarskiej. Zostały w niej przedstawione atrakcje turystyczne Gór Świętokrzyskich, jednych z najstarszych gór w Polsce.]

*Obecny wygląd stron jest już trzecim – wykonanym przeze mnie.
Jest najlepszy z tych, które były zastosowane dla tych stron]*

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy -
potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę
[pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach
prawa.